Özet

Paysahipliği ilişkisinin, paysahibinin rızası olmaksızın sona erdirilmesine yol açan çıkarma kurumu, şahıs şirketleri ile şahıs şirketlerine özgü kurumları barındıran şirketlerde, gerek 6762 sayılı mülga Türk Ticaret Kanunu gerekse 6102 sayılı meri kanunda düzenlenmektedir. Bununla beraber, ortağın şahsından kaynaklı sebeplerle çıkarma kurumu, anonim şirketlere yabancı bir kavramdır.

Öte yandan, anonim şirketlerde çoğunluk paysahipleri ile azınlık paysahipleri arasında yaşanan bir takım menfaat çatışmalarının çözülmesi ve bu sırada her iki tarafın da haklarının korunması gerekmektedir. Çoğunluğun menfaatlerinin korunması için tanınabilecek en önemli haklardan biri, azınlığın rızası aranmaksızın çıkarma hakkıdır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, anonim şirketleri de kapsayacak şekilde, çoğunluğa, azınlığın şirket ile paysahipliği ilişkisini sona erdirecek bir takım haklar tanımıştır. Bu haklardan biri, şirketler topluluğu hükümleri arasında yer alan kanunun 208. maddesinde düzenlenen satın alma hakkıdır. Bu madde, bir sermaye şirketinde payların ve oy haklarının yüzde doksanını doğrudan veya dolaylı olarak elinde bulundurma eşiğinin sağlanması durumunda, bir takım haklı sebeplere yol açan davranışlarda bulunan azınlığın paylarını satın alma hakkını tanımaktadır.

Bu çalışmanın amacı, satın alma hakkının hukuki niteliğini, bu hakkın uygulama alanını, hizmet ettiği amaçları ve hakkın kullanılmasının tabi olduğu koşulları incelemektir.

ABSTRACT

The exclusion of shareholders, which result in the termination of the relationship between a shareholder and a company without the consent of the said shareholder, is possible for companies that are identified more dominantly with their shareholders than their capital, under both the abrogated Turkish Commercial Code no. 6762 and the Code no. 6102 currently in force. Nonetheless, exclusion based on reasons governing the personality of the shareholder is not a familiar concept when joint stock companies are concerned.

On the other hand, the conflict of interests between the majority and minority shareholders require being resolved by protecting the interests of both parties. One of the most prominent rights in the protection of the majority shareholders is without doubt the squeeze-out of the minority shareholders without requiring the minority's consent.

The Turkish Commercial Code no. 6102 foresees certain rights, which may also be exercised in joint stock companies, resulting in the termination of a minority's shareholding in a company. One of these rights is the right to purchase, regulated under art. 208 of the Code. Pursuant to this article, provided that it directly or indirectly owns ninety percent of both the shares and the voting rights, the holder of the right may purchase the shares of the minority, whose actions constitute a just ground.

The purpose of this work is to assess the legal characteristics of this right to purchase, its scope of application, purposes, and the conditions that need to be fulfilled in order for this right to be exercised.